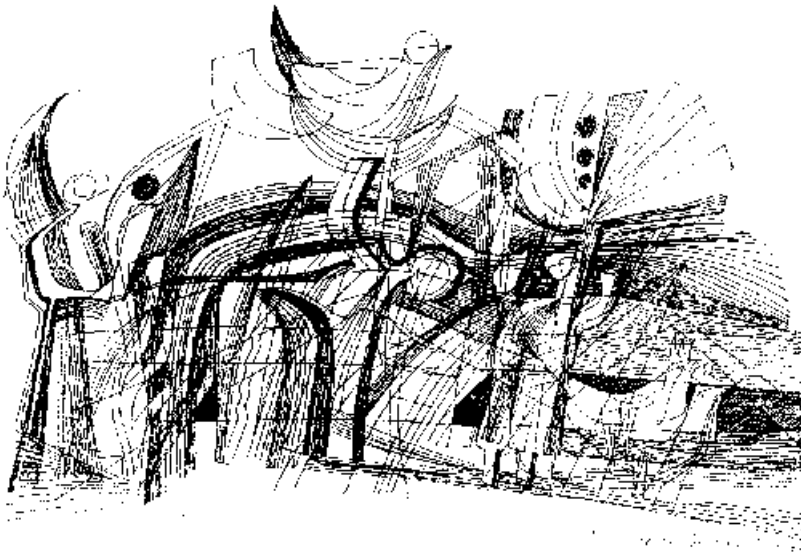

VARGA HAJDU ISTVÁN ÉS DISKAY LENKE GRAFIKUSMŰVÉSZEK EMLEKKIÁLLÍTÁSA A SIÓFOKI KÁLMÁN IMRE MÚZEUMBAN

Varga Hajdu István tollrajza

Diskay Lenke fametszete, X3

Immár húsz éve annak, hogy a Budapesten élt Diskay Lenke és Varga Hajdu István grafikusként házaspár, szinte egymást követve, eltávoztak az élők sorából. *Varga Hajdu István* 1920. december 16-ikán született Barcson és 1981. április 9-ikén hunyt el Budapesten. (Az ő révén kötődtek erősen mind a ketten Somogy megyéhez, a pannón szellemiséghez).

A Képzőművészeti Főiskolát 1945 - 1949 között végezte Szőnyi István növendékeként. Már főiskolás korában részt vett a Csontváry-hagyaték megmentésében, restaurálásában. 1949-től haláláig a Nyomdaipari Szakmunkás képző Intézetben tanított, nyomdász-növendékek egész sorát nevelte fel. Németh Lajos írja az 1966-os Varga kiállítás katalógusában: "A népi televényből jött, mint olyan sokan a magyar írók és művészek közül, s akár mint két nagy szellemi példaképe, Egry József és Nagy István. A Dunántúlról, Somogyból származik, magával hozta egy varázsszerű szép táj ritmusának az élményét, és tovább örzi ezt az emléket, amikor már elszakadt a természetábrázolástól és útját a nonfiguráció felé keresi, mint ahogy megőrizte a két nagy példakép életművének a tanulságait még akkor is, amikor már művészetének a formanyelve messze eltért az övéktől."

Gazdag grafikai hagyatékát az újszerű és hagyományos megoldások, a nonfiguratív és a népi fogantatású stílus ötvözése, kényes, megtalált egyensúly jellemzi, és az az eredendően természeti látásmód, növényi bujaság, ihletett vonalvezetés, amely grafikáinak hitelt, szuggesztivitást ad. A népművészetnek nemcsak a formakincsét, hanem a szellemét is magába szívta. Megjelentek képein a magyar népi kerámia madarai, és a népművészet díszítőkedve hatotta át ornamentális elemeket is felhasználó stílusát.

Diskay Lenke 1929. augusztus 22-ikén született Kiskundorozsmán. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán 1942-ben kezdte meg, de a háború miatt csak 1949-ben szerzett diplomát. Varga Nándor Lajos és Koffán Károly voltak a mesterei. Grafikáival és textilképeivel 1957 óta rendszeresen szerepelt kiállításokon. Ex libriseit megismerték az egész világon. Ő is,

akárcsak festőművész férje pedagógus volt, az Áldás utcai iskolában tanított. 1980. december 13-án hunyt el Budapesten.

A művészpárról tudni kell, hogy rendkívül értékes életművet hagytak maguk után. Sajnos, korai haláluk megakadályozta, hogy közismert és méltó módon elismert művészekké váljanak. Ezért az utókor feladata, hogy minél szélesebb körben ismertesse meg művészetüket oly módon, mint a jelen emlékkiállítás. Szerény emberek voltak, akik kizárólag a művészet művelőiként, az alkotásnak éltek.

Varga Hajdu István lendületes vonalhálóból szőtt tusrajzai, Diskay Lenke színes fametszetei sajátos módon épülnek be abba a grafikai hagyományba, amelyet Kozma Lajos műveivel és a gyomai nyomda metszetkultúrájával a magyar grafika elindított. E nemes vonulatba illeszthető Diskay Lenke képeinek világa is. Hogy mennyire igaz ez a minősítés, mindezt jelzik díjai (Nemzetközi ex libris kiállítás és pályázat I. díja, Como, 1971, Kisgrafikai Biennálé I. díja Helsingör, a Székely Mihály emlékpályázat I. díja Jászberény, Ex libris pályázat I. és II. díja Cegléd, 1986, stb.)

Varga Hajdu István művészetének szellemi gyökerei Nagy István, Egry József, Barcsay Jenő művészetében keresendők. Ő lírai érzékenységgel, Diskay Lenke már-már expresszív temperamentummal él. Mindketten sokat tanulmányozták a népművészetet, a somogyi pásztorművészek motívumkincsét is. Az archaikus hagyományok és a 20. század modern művésze ötvöződik nemes, magas színvonalon kiérlelt stílusukban. A mozgás mindkettőjük képi világában a kor dinamikus változását, átalakulását érzékelteti. Varga Hajdu István lírai érzékenységgel, Diskay Lenke már-már expresszív temperamentummal él. A kiállítás sokak számára a felfedezés újdonságával hat, pedig a kortárs magyar grafikában a legjobb sorában van a helyük.

Diskay Lenke készítette el legnagyobb kortárs írónk, költőink, zenetudósaink ex libriseit, Varga pedig a könyvművészet terén is számottevő eredménnyel

Ezeknél a műveknél a színes hordozó csupán fizikai alapként szolgál, nem biztosít teret s nem szab határokat a kompozíciónak. Az irracionális térben, a saját fizikai törvényeik által uralt világban létező elmondott, légies, áttetsző formákat villódzó fények teszik fokozottan látomásszerűvé. A paletta visszafogott, a több monokróm alkotás mellett a sárgák-barnák-szürkék kifinomult kombinációi dominálnak. A vörös csak alkalmanként, hangsúlyos összetevőként lép fel. A változatos színű alap kromatikájában mindenütt kiegészíti a színes krétát, a hideg pasztellszínektől a feketéig halad, majd meleg színekben oldódik fel.

Ezekben a művekben kiteljesedik az az új térkonceptió, amelynek megteremtése az utóbbi években foglalkoztatta a művészt, s amelyet saját szavaival így fogalmazott meg: a képeket "a dimenziók áttörése jellemzi, a három dimenzió mellé fellép egy új: egy égi transzcendens dimenzió, egyik alak átmegy a másikon, nem takarják egymást. Ahogy feltámadása után Jézus valóságos alakban jelenik meg, de átmegy a falon, a bezárt ajtókon, úgy járnak át ezek az alakok egymáson és a tárgyakon."

Sallay Dóra

MOSKÁL TIBOR ÉLETMŰ-KIÁLLÍTÁSA BÉKÉSCSABÁN

Békéscsabán a Lencsési úti Közösségi Ház kiállítótermében nyílt meg 2001. március 26-ikán Moskál Tibor életmű-kiállítása, illetve abból egy válogatás, amely teljes sokrétűségében, műfaji sokféleségében mutat be az életműből a nézőknek annyit, amennyit a terem méretei megengedtek.

A szépen megrendezett tárlaton megjelent nagyszámú közönség előtt lapunk főszerkesztője, Király Zoltán mutatta be a Kisgrafika Barátok Köre egyik alapító művésztagja életpályáját, és munkásságát. Ebből közlünk hosszabb részletet.

Moskál Tibor linómetszetei, X3

Moskál Tibor, a grafika jeles mestere Budafokon született 1930-ban, ott élt és alkotott 1995-ig, amikor a sorsa úgy hozta, hogy Békéscsaba legyen az új otthona. Nem véletlen tehát, hogy alkotásainak nagy részén láthatók Budafok és környéke jellegzetes tájai, kedves városrészei, műemlékei, házai.

Művészi pályájának indulását így jellemzi néhány sorban Dr. M.Kiss Pál művészettörténész: "Apja kívánsága szerint a fiatalember a vasesztergályos szakmát választja, de az édesanyjától örökölt hajlam a művészet felé tereli érdeklődését. Onnan indul el, ahonnan ősi kezdetekor a művészet: az első vonal felfedezésétől. Rendkívüli hit, akarat és heroikus erő szükséges ahhoz, hogy minél teljesebb odaadással a vonalak, formák és

színek világa felvehesse útját." Ez a tömör összefoglalás utal arra, hogy Moskál Tibor a grafikai műfajoknak lett igen sokoldalú mestere és művésze, bár készített pasztellképet és olajfestményt, sőt más művészeti ágakat is kipróbált. Mégis megmaradt a grafikánál, amely a szakma szerint "a művészetek anyja", s ő is ebben tudja legjobban kifejezni önmagát.

Hogy eligazodjunk Moskál Tibor tárlatának műfaji sokféleségében, hadd soroljam fel a grafikai művészetnek azokat a válfajait, amelyeket a művész általában alkalmaz: ceruza és tollrajz, ecsetrajz és akvarell, fametszet, linoleummetszet, rézkarc, borzolás, foltmaratás, illetve ezek gyakori közös, vagy együttes alkalmazása, amit röviden vegyes technikának nevezünk.

IRODALOM ÉS ZENE AZ EX LIBRISEKEN

A Budakeszi Könyvtár és Információs Szolgálat által a millennium tiszteletére, az olvasás évének meghirdetése, egyben a könyvhét alkalmából rendezett kulturális események egyik rangos eseménye volt az Erkel Ferenc Művelődési Központban megnyílt *Irodalom és zene az ex libriseken* című kiállítás. Dr. Arató Antal, a székesfehérvári Megyei Könyvtár igazgatója ismertette a megjelentek előtt a kiállított kisgrafikákat, a rendezés és válogatás szándékait, amelyet az alábbiakban közlünk.

Fery Antal fametszetei, X2

Kiállításunkon zömmel sokszorosító eljárással (fametszet, linómetszet, rézkarc stb.) készült alkalmi kisgrafikák, emléklapok, valamint többségükben ex librisek tekinthetők meg. Ezeken a metszetenek, a könyv tulajdonosát jelző művészi ex libriseken ugyanis legtöbb esetben a megrendelő által kedvelt írók, zeneszerzők, művészek portréi, műemlékek ábrázolásai és egyéb olyan motívumok jelennek meg, amelyek felidéznek és megörökítik kulturális örökségünk maradó értékeit.

A könyvjegy mint műalkotás a képzőművészetek epigrammája, mert a művésznek kis felületen kell kifejeznie mondanivalóját. Ezt, az ex librisben rejlő sűrített kifejezési lehetőséget, az aforizmaszerűséget a legnagyobb művészek Dürer, Cranach, Holbein, Picasso, Matisse is felismerték. Itt kell megemlítenünk: az ex librisek sokszorosító grafikai eljárással (fa- és linómetszet, rézkarc stb.) készülnek, a művész által aláírt, többnyire számozott, eredeti műalkotások. Készítésükre, akár a múltban, ma is jeles képzőművészek vállalkoznak. Az ex libris gyűjtése a viszonylag olcsó kedvtelések közé tartozik. Ha gyűjtő készített magának egy metszetet, s azt az eredeti (fa, linóleum stb.) dúcrol 1-200 példányban kinyomtattja, majd elküldi a hazai és külföldi cserepartnereknek, akkor ugyanannyi, ám minden esetben más grafikát kap cserébe.

Az ex libris tehát akár a könyvekbe ragasztják vagy gyűjteményekben őrzik, akár kiállításokon mutatják be sajátos utat jár be: a könyvtől, olvasástól elválaszthatatlan életünkbe szerényen belépve a maga módján hirdeti a művészet erejét.

A kiállításokon bemutatott kisgrafikák zömmel az elmúlt évtizedekben, évszázadokban születtek, sajnos alkotóik közül sokan már nincsenek közöttünk. Mindenesetre munkájuk hozzájárult ahhoz, hogy a 20. századi magyar ex libris-művészet jelentős nemzetközi megbecsülésnek örvend: Diskay Lenke, Fery Antal, Kékesi László, Perei Zoltán, Stettner Béla, Varga Nándor Lajos és mások több nemzetközi pályázaton, kiállításon nyertek különféle díjakat, elismeréseket. Ugyanezt mondhatjuk el azokról a romániai magyar művészekről is (Bálint Ferenc, Deák Ferenc, Hervai Katalin, Vincze László stb.), akiknek a kisgrafikai megtekinthetők a kiállításon. (A magyar írókat ábrázoló, illetve a magyar írók könyvjegyeit megelőzően néhány híres - köztük erdélyi könyvtár ex libriseit is bemutatjuk, hiszen ezek a közgyűjtemények mind hozzájárultak és hozzájárulnak ma is a magyar irodalom népszerűsítéséhez, megőrzéséhez. Az író-portrék között, Szenci Molnár Istvánét követően még egy érdekes ex librist láthatunk: a Magyar Köztársaság által 1947-ben a Bolyai János Tudományegyetem részére ajándékozott könyvekbe ragasztották.)

A bemutatásra kerülő grafikák válogatása során arra is törekedtünk jelezve kulturális örökségünk megtartásának a szándékát szerte a világban, hogy a romániai művészek mellett a más országokban élő alkotók (Petry Béla USA) munkáit, illetve az ott élő grafikabarátok (Vermes Júlia Svájc, Dalmay Árpád Ukrajna) részére készített könyvjegyeket is bemutassuk. A Beregszászon élő Dalmay Árpád pl. 1977-ben J. Tyihanovics grafikusművésszel készített Ady Endre születésének

Az igazságot te mind migránsod.
A végeseket megöltél mázsolod.
A színpompákat fölhagyászatolod.
A kevélyeket udhagyjátod.

Kass János tollrajzai

türelmetlen XX. századi vándorló embernek az elsuhanó tájról. Az úrhajósok közül is többen rajzolgattak a totális csöndben, lassan forogva saját tengelyük körül. Egyszer a koromfekete égboltot, az úrt látva, máskor a futball-labda nagyságú, távoli Földet. Tökéletes magányukban is arra vártak, hogy visszatérhessenek az ezer apró gonddal, szennyel, mocsokkal borított, demagógiával elrontott, de mégis ragyogónak tűnő Földre, ahol a dolgok sokfélesége, burjánzása, és nem az Ég és Föld közötti lebegés, de az élet minden gazdagsága adja az emberi sors hitét s hitelét a jövőért reménykedő és remegő emberiségnek.

Ebben a színpadképben foglalja el helyét a sokak által megkérdőjelezett tevékenység, az illusztráció is. Minden divat, így divat szidni egy műfajt is; de a gyermek első könyve, amit a kezébe vesz, illusztrálva van, és a Biblia is, amivel temetni mennek. A teoretikusok szerint az illusztráció másodrendű műfaj, de ez inkább itt, Európa szegletében vélemény, s végül nem is a szavak, de a művek kvalitása szabja meg az értékét és rangját minden tevékenységnek és ez mindaddig így marad, amíg könyv és könyvtár létezik a földön.

Kass János

MAGYAR KISGRAFIKÁK HOLLANDIÁBAN

Az a németalföldi városka, amelynek exlibris-gyűjteményéről itt szó lesz a térképen Hollandia déli részén található. Nevét Neunen-nek írják és Nünen-nek ejtik világszerte. A helység főként arról nevezetes, hogy

Fery Antal fametszete, X2

1883 és 1885 között itt élt Vincent van Gogh, akinek apja ezidőben a reformátusok lelkipásztora volt. A rövid, alig tíz éves festői periódusának felén járó művész mintegy 200 olajképet festett itt a mezőn dolgozó parasztokról, takácsokról. Számos arckép-tanulmány előzte meg ez időszak leghíresebb képét, a Krumplicevők című olajfestményt.

Huszonöt évvel ezelőtt Nuenen-ben VAN GOGH DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT létesült abból a célból, hogy összegyűjtse és bemutassa a művész itteni munkásságára vonatkozó emlékeket. Megtalálhatók itt a róla szóló könyvek, filmek, kiállítási katalógusok, de szép számban szerepelnek a gyűjteményben az őt ábrázoló, műveit idéző művészermek és kisgrafikák is. Ezek között megtisztelő hely illeti meg a magyar éremművészek alkotásait, ugyanis a világ első Van Gogh érmét magyar művész: Ferenczy Béni mintázta 1936-ban.

Az európai országokból mintegy 30 alkotó olyan ex libriseit őrzik itt, mely Van Gogh egy-egy alkotását, vagy arcképét ábrázolja. A kisgrafika magyar művészei közül

ció, mint az eredetileg ide tartozó egylovas kocsin utazók csoportja. Míg a történeti hűséghez ragaszkodva a veduta-képen semmit nem változtatott, az eredeti-vel ellentétben itt a magyar vitéz készleti menekülésre a törököt. A történeti hűséghez azonban hozzátartozik, hogy a vár így is kétszer (1594-ben és 1683-ban) a törökök kezére került. Mindezen motívumokat barokkos ornamentika keretezi, alul és felül a városnév és címer középvonalra helyezésével a szimmetriatengelyt hang-súlyozza a művész.

A keretdísz egyben a barokk-kori megújulást is

jelképezheti, hiszen a város mai arculata akkor alakult ki Esterházy Károly elképzelései szerint. Címerét is ott vigyázza a kőoroszlán eredeti helyén, a kastély sarkán. Párban figyelnek, fáradt mosolyuk akár a történelem fintoraként is értelmezhető: a hősiesen védett várban (városban) lakott a török, a labanc és az orosz is.

Vén Zoltán rézmetszete 2000 Ft + ÁFA áron megrendelhető a könyvtár címén (dr. Hermann István igazgató, Jókai Mór Városi Könyvtár, 8500 Pápa, Várkastély)

Ürmös Péter

SZÓKE GYÖRGY GRAFIKUS ÉS FESTŐMŰVÉSZ

Szóke György, aquatinta, C5

Meg kell szoknunk, hogy a Balaton partja a képzőművészeteknek, ezen belül a kisgrafikának is hazája, szülőföldje. Most az ex libris készítés terén még kevésbé, de képzőművészeti berkekben jól ismert grafikus szeretnénk bemutatni. A *Kisgrafika*-ban már egyszer szó volt Szóke Györgyről (1999/4 szám: Kiállítási körkép, II. Nemzetközi Kisgrafikai Biennálé. Kolozsvár, 1999) Gábor Dénes tollából. Az ott felvetett gondolatra szeretne reagálni ez a kis cikk, a teljesség igénye nélkül.

Szóke György 1954-ben Balatonszabadiban született. Rajzolni a Pécsi Tanárképző Főiskolán tanult, biológia-rajz szakon. Azóta is hű maradt a Balatonhoz, folyamatosan Balatonszárszón él. Egy eldugott somogyi kis faluban, Kötcsén van grafikai műterme, ahol nyilván senkitől sem zavartatva tud elmélyülten dolgozni.

Több grafikai és alkotóművész egyesületnek a tagja, de immár a KBK-nak is. Munkái megtalálhatók a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban, a siófoki Kálmán Imre Múzeumban, továbbá a Magyar Nemzeti Galériában. Szerepel egyéni kiállításokon, és csoportos kiállításokon is. Ezek felsorolása hosszadalmas lenne, csak néhány: 1983 Ajka, 1985 Hatvan, 1991 Kötcsé, 1981, 1986, 1990 Ajkai Őszi Tárlat, az Országos Miskolci Grafikai Biennálékon, Kisgrafika 2000 Budapest-Vigadó Galéria, IV. Latin-Amerikai és I. Nemzetközi Kisgrafikai Kiállítás Rosario, Argentina, ahol elismerő oklevelet is kapott. 2001-ben Feketén-Fehéren Millenniumi Grafikai Kiállítás, Budapesten a Műcsarnokban. Természetesen több díjnak, kitüntetésnek is tulajdonosa, többek között 1994-ben a Nemzeti Kulturális Alap díját nyerte el, de különdíjat kapott Lengyelországban (1999), elismerő oklevelet Kolozsvártól (1999), hogy csak a szempontunkból érdekesebbeket említsük.

Kapcsolatban állt Bagarus Zoltánnal, ismerősei, barátai között tartja számon Jáger István, Ürmös Péter grafikusokat, már csak ezen az alapon is ismeri, értékeli az ex librisben rejlő lehetőségeket.

Grafikai alkotásai elsősorban réztechnikával készülnek; rézkarc, hidegtű, aquatinta, stb. Munkái nem figurális ábrázolások, hanem teljesen elvont, nonfiguratív, színes foltok, vonalak halmaza, így mindenkinek jogában áll azt látni benne, amit akar. A mai technikai eredmények mellett, amikor már a fotofilmre való fényképezés is lassan idejétmúlttá válik, mert mágneslemeze rögzíti a kamera a színes képet, amikor a másolástechnika nemcsak fekete-fehér, hanem színes másolatokat is gyönyörű kivitelben tud készíteni, érthető a művész törekvése, hogy olyat alkosson, ami újszerű, ami megismételhetetlen (legalábbis olyan technikai kivitelben). Ahogy Csabai Tibor, a művész méltatója fogalmaz, *csak annak van jelentősége, ami közvetlenül a művész kezétől származik.*

Szívesen találkozoznánk munkásságával az ex libris területén is, biztosan tudna újat, érdekeset nyújtani. Hogyan lehet ezt a szabad stílust, mely a művész sajátossága, névvel ellátott, személyhez köthető, az ex libris tulajdonosát is jellemző ábrázolássá fejleszteni? Ez az a szép feladat, melyre biztosan van lehetőség, alkotói fantázia, de igény is van rá.

Kívánunk sok sikert Szóke Györgynek további alkotói tevékenységéhez.

Palásthy Lajos

szerepel *Menyhárt József, Gáborjáni Szabó Kálmán és Vén Zoltán*. Kortárs művészüket a *Lippóczy Miklós* részére készült boros témájú rézmetszete képviselte.

A terjedelmében igen lecsökkent dániai NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2001/1 száma mindössze 16 oldalon jelent meg és csak négy cikket tartalmaz. Ezek közül *Klaus Rödel* írása *Zbigniew Dolatowski* lengyel grafikusművész elhunytáról emlékezik meg. A cikkíró figyelemre méltó közlése, hogy az 1927-ben született művész volt az első lengyel grafikus, akit a dán gyűjtők – művei alapján – megkedveltek. Az iránta megnyilvánult rokonszenv bizonyosága, hogy az elhunyt művész alkotásjegyzékében sok dán gyűjtő szerepel. A cikk annak a szomorú ténynek az említésével fejeződik be, hogy *Henrik Feilhauer* és *Janusz Szumanski* rövid időn belül történt elhunytja után a szerző most a harmadik lengyel barátot veszítette el.

Csongrád megye neves irodalmi folyóirata, a TISZATÁJ nem tartozik a kisgrafikai lapok közé. A 2001/5. számáról most azért teszünk említést, mert a kiadványt *Vén Zoltán* tizenegy rézmetszetű kisgrafikája illusztrálja. Közöttük ex librisek, újévi üdvözetek, valamint szabad grafikai lapok egyaránt megtalálhatók. Mindegyikre az alkotó sajátos humora és a mives kivitelezés egyaránt jellemző. Oázist jelentő, üde színfoltok ezek az egyébként igen tartalmas lap 112 oldalnyi betű-tengerében.

A közölt kisgrafikákat *Szakolczay Lajos* cikke kíséri. Ebben a szerző az ex librisek motívumkincsének gazdagságát emeli ki. Egyben néhány példával felidézi *Vén Zoltán*nak a rézmetszet és rézkarc mellett a litográfia kifejezőerejét is felhasználó alkotói korszakát. Ennek eredményei terjedelmük és technikájuk miatt a lapban nem voltak bemutatathatók, de a szerző szerint "lebilincselő gazdagsággal mutatják *Vén Zoltán* formai virtuozitását, filozofikus életbölcességét."

Diskay Lenke fametszete, X3

Művészházaspár emlékezete: a fenti címmel terjedelmes cikk jelent meg az ÚJ EMBER c. hetilap 2001. Május 6.-i számában *Matyikó Sebestyén József* tollából. A tanulmány *Diskay Lenke* (1929-1980) és férje, *Varga Hajdú István* (1920-1981) életét, grafikai munkásságát ismerteti, igen alaposan és részletesen. Leírja életútjukat, ismerteti mestereiket. Felvázolja grafikai műveik jellemző sajátosságait, senki mással össze nem tévesztendő stílusukat. Mindketten pedagógusok voltak és Budapesten tanítottak. *Varga Hajdú István*nak elsősorban festői és könyvművészeti alkotásai jelentősek, de alkotott tusrajzzal készült ex libriseket is. *Diskay Lenke*t olvasóinknak nem kell bemutatni, hiszen sokan még személyesen is ismertük, valamint rendszeresen közlünk beszámolókat, méltatásokat munkásságáról. Mint a cikkből megtudhatjuk, *Varga Hajdú István*nak a kaposvári Rippl-Rónay Múzeumban vannak alkotásai, továbbá a barcsi Múzeumban amely helységben egyébként született állandó emlékkiállítás. *Diskay Lenke* ex libriseiből pedig a siófoki *Kálmán Imre Múzeum* őriz egy kollekción.

Ide kívánczok az a fenti cikktől független információ, hogy *Diskay Lenke* ex libriseinek közel teljes gyűjteménye nemrég került árverésre az ismert budapesti árverezőházban.

Palásthy Lajos

H Í R E K

Megélenkülő szellemi élet, tartalmas programok jellemzik 2001-től a KBK havonkénti összejeveit. Minden hónap első szerdáján a délután 6 órai kezdet megalakulása óta hagyományos időpontja a negyven éves múltra visszatekintő gyűjtői csoportosulásnak. A Fészek Művészklubban egykor megalakult KBK az elmúlt évtizedek során több helyen is ülésezett.

Közülük ezúttal csak a *Pilvaxot*, az *Andrássy úti Opera* éttermet és az *ELTE* tanári klubját említjük meg. Néhány év óta újra a Fészek ad helyet a havi összejeveteknek, melyek a múlt évben már annyira ellaposodtak, hogy csupán 6-8 főnyi megjelent érdeklődő rövid beszélgetéséből álltak.

Az új évezred első találkozásánál, a januári KBK-összejevetelen *Palásthy Lajos* a tagoktól tartalmas program vállalását kérte s ennek hatása a következő hónapokban az egyre növekvő résztvevői létszámban

is megmutatkozott. Februárban *Katona Csaba* tartott beszámolót Nürnbergben tett látogatásáról. Levéltáros gyűjtőtársunk utazásának legnagyobb élménye az ott rendezett Dürer-kiállítás volt. Beszámolója során – dokumentumok bemutatásával nemcsak a nagy német művész életművét ismertette, hanem ezúttal egy kulturált világjáró személyes élményeivel is gazdagodott a hallgatóság.

Márciusban *dr. Soós Imre* tartott rögtönzött bemutatót *Van Gogh* művészetére utaló ex libriseinek gyűjteményéből. Lapunk szerkesztője fél évszázada tanulmányozza a nagy holland festő munkásságát és annak magyarországi visszhangját. Ez utóbbinak bizonyítéka az a mintegy 25 ex libris is, melyek magyar művészek alkotásai. A bemutatón további 25 darab külföldi kisgrafika is szerepelt, az alkotók valamennyien *Van Gogh* szellemét idézték. A bemutató meglepetéseként *Soós*

sem szűkölködő látnivalók között a kisgrafika művészei közül egy-egy alkotásával szerepelt *Ábrahám Rafael, Kőhegyi Gyula és Vincze László*.

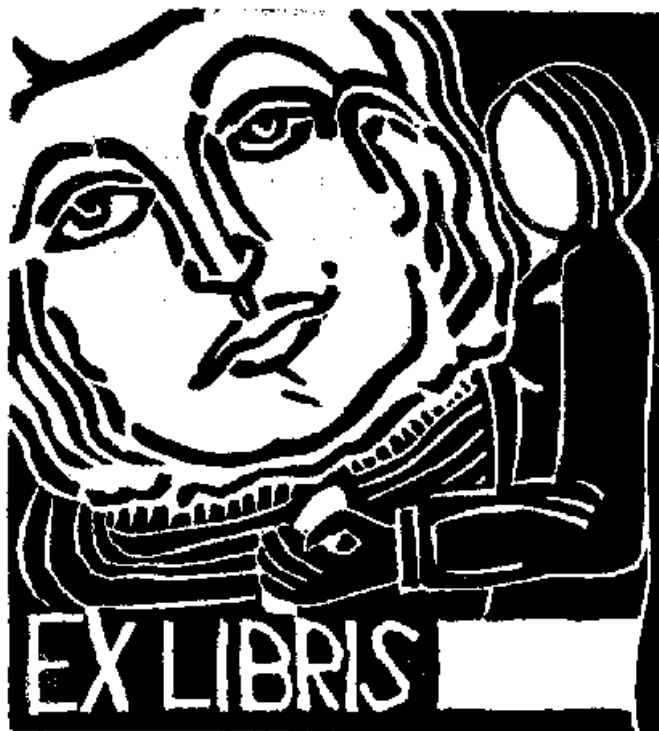

A Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete Ráday utcai kiállítótermében, a Galéria IX-ben március 28. és április 13. között láthatták az érdeklődők a *Kortárs japán grafika* c. kiállítást, amely érdekes válogatást mutatott be a japán grafikusművészek mai ábrázolási törekvéseiről, grafikai stílusairól. A hagyományos sokszorosító technikáktól (fa- és linómetszet, rézkarc, stb.) a legújabb kísérletekig (számítógépes grafika, kollázs-technika, xerox és egyéb) igen sokféle és változatos anyagot láthattak a látogatók, többnyire elvont, gyakran, gyakran nonfiguratív tartalommal is. A ritka élményt jelentő kiállítást *Demszky Gábor* főpolgármester és *Hernádi Miklós* író-szociológus nyitotta meg, népes közönség előtt.

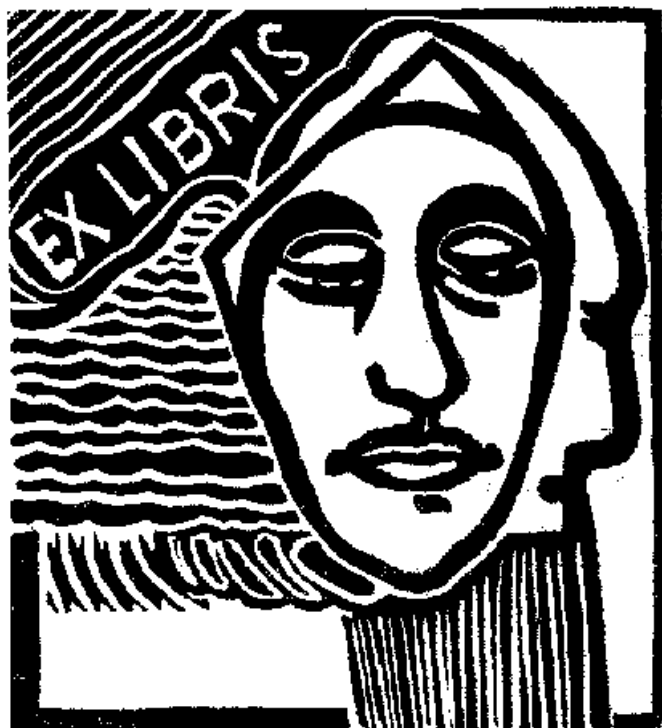

Vén Zoltán rézmetszete, C2

Ugyanitt nyílt meg májusban a *Keresztek* című tárlat, amelyen magyar grafikusművészek mintegy negyven alkotása volt látható, valamennyi keresztformákat ábrázolt. *Tirts Tamás* elmélyült megnyitó szavai után *Szepes Hédi* művészettörténész vezette végig a kereszt történetét, elemezte annak ábrázolási formáit, jelentését és hatását. Kisgrafikát is alkotó művészeink közül *Ábrahám Rafael, Feszt László és Vén Zoltán* műveit láthattuk e tárlaton, amelyről az András-keresztet mutatjuk most be, *Vén Zoltán: Szent András, a vasutasok védőszentje* című grafikájának közlésével.

Tellinger István linómetszetei, X3

A Miskolci Galéria pompás kivitelű meghívója adta tudtunkra, hogy *Tellinger István* képzőművész gyűjteményes kiállítása 2001. április 12-ikén nyílt meg a patinás Rákóczi-házban.

A neves grafikusművész, akit legutóbb lapunk 1997/2-es számában mutattunk be olvasóinknak, kedveli és műveli a kisgrafikát, s bár ex libris nem túl gyakran kerül ki alkotóműhelyéből, ez alkalommal örömmel mutatunk be újabban készült ex librisei közül két lapot, őszinte köszönettel, hogy azokat eljuttatta szerkesztőségünknek. A tárlatot *dr. Veres László*, a Hermann Ottó Múzeum igazgatója nyitotta meg.

M E G H Í V Ó

A K.B.K. vezetősége **2001. augusztus 10-12.** között kirándulást és ex-libris cserét szervez Sárospatakra, az ősi iskolavárosba, amelyre szeretettel meghívja az Egyesület tagjait, családtagjaikkal együtt.

Érkezési idő: javasoljuk augusztus 10. (péntek) délutánt, hogy 11-én és 12-én legyen időnk a gazdag programra.

Találkozóhely, eligazítás: a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma boltíves kapubejárója alatt.

Program: az ősi Református Kollégium és a Nagykönyvtár (ezen belül az exlibris-gyűjtemény), Béres Ferenc képtár, a Vöröstorony múzeuma a Rákóczi várban és a Vártemplom megtekintése, kisgrafika és ex-libris csere (helyiség biztosított).

Szálláslehetőségek: diákkollégium (1.200 Ft/fő/éjszaka), helyi szállodában, panziókban.

Étkezés: önellátás, ill. étteremben, helyi kisvendéglőkben.

Kérjük kedves Tagtársainkat, hogy részvételi szándékukat a hozzávetőleges létszám megállapítása és a szállásrendelés miatt legkésőbb **2001. július 20-ig** jelezzék Palásthy Lajos főtitkárnak (1538 Budapest, Pf. 519., Tel.: 06-1/395-17-58) vagy a KISGRAFIKA Szerkesztőségnek (Király Zoltán főszerkesztő, 1367 Budapest, Pf. 75., Tel.: 06-1/317-08-11).

Örülénk, ha az ország minden részéről üdvözölhetnénk Sárospatakon gyűjtőtársainkat.

Vezetőség

A kiadványt támogatta a

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

Our new address:

Notre adresse nouvelle:

Unsere neue Adresse:

**KISGRAFIKA, H - 1538 Budapest
Pf. 519**